

Явор Гърдев търси модерен аналог на света на Гогол

Един разговор с авангардния български режисьор по повод работата му върху пиесата "Женитба" на сцената на Варненския театър

- Какъв е екипът на "Женитба"? Ще има ли отново гостуващи актьори?

- Явор Гърдев - режисьор и автор на сценичната версия, Никола Тороманов - автор на костюмите и на сцената, да не казвам на декора, и Калин Николов, който работи вече с Асен Аврамов за "Марат/Сад", ще бъде автор на музиката и на мултимедийната част. Актьорският екип е Пенко Господинов, Стоян Радев, Даниела Викторова, Веселина Михалкова, Михаил Мутафов, Никола Мутафов, Симеон Лютаков, Анастасия Лютова и Гергана Христова. Също така вероятно ще участват и други хора.

- Обсъждани са били варианти с ръководството на театъра да бъде поставян Чехов. Защо все пак се спря на Гогол?

- Не че съм се колебал между двамата автори, просто едно представление трябва да се съобразява с условията, при които може да се случи. Това Чехово представление нямаше да може да бъде направено тук в този вид, в който аз бих искал, тъй като то по проект съдържа една високотехнологична част, която все още не сме сигурни дали ще можем да осигурим. Но така или иначе "Женитба" е една копродукция на "Триумвиратус арт груп", Драматичен театър - Варна, театър в Берлин и най-вероятно ще бъде представена и в Утрехт през 2005 г. Този проект по принцип е първа част от един по-мощен мой Гоголев проект, като от тази серия вероятно ще има още представления. Първото представление е центрирано върху "Женитба". Една ранна негова пиеса и не особено предпочи-

тана. Той дълги години я преправя и работи по нея. Но неговият шедевър е "Ревизор" и най-много изтъкваната му пиеса. В моята работа се използва сюжетният гръбнак на пиесата, но аз, разбира се, ще се опитам да постигна един Гоголев свят. Това е много важно за мен, отколкото в частност пиесата "Женитба". Така че ние се занимаваме с всички негови текстове, много негови персонажи и събираме един бекграунд, благодарение на който се опитваме да изградим един Гоголев свят, или по-точно един негов модерен аналог. Защото според мен той е предтечата на модерната литература. Всички модерни автори като че ли действително излизат от неговия "Шинел". Неговата лудост, неговата маниакална оригиналност и в крайна сметка гениалност винаги са зареждали страшно много хора. Зареждат и мен, и то така директно. През цялото време имам чувството, че Гогол, за разлика от всички други автори от класиката, не отстои времево от мен, а е фигура от сегашното. Аз никога не го възприемам в миналото и ми се струва, че

това е една вселена, която е много в посоката на моите търсения, защото тя дава една детайлна картина на модерния проблем на човека, на неговата истерия. Гогол е една изключително странна фигура, към него трябва да се подхожда изключително артистично. Той самият винаги е бил в територията на тази странна, абсурдна свобода и мисля, че ние се опитваме да влезем в тази територия.

- Това, че "Женитба" за първи път ще бъде поставяна на варненска сцена, носи ли някаква допълнителна отговорност?

- Аз чувствам една-единствена и много обременяваща отговорност и това е отговорността да бъде съвременен и в този смисъл аз отдавна вече в театъра, с който се занимавам, не правя възстановки, не се занимавам с това да репродуцирам театъра в неговия класически вид. Повечето хора имат представа за Гогол, както имат и представа за цялата друга класика, как това нещо би изглеждало в театъра и аз тотално отричам, че това нещо трябва да се прави, от мен особено. Зачитам свещеното право на интерпретация на едно произведение и във всяка интерпретация се опитвам заедно с целия екип да произведе една реалност, която се ражда от срещата между нас самите и нашата собствена реалност, нашата собствена наличност, емоционалност и налудничавост с една друга - Гоголевата, и от тази среща ще се роди нашият спектакъл, а няма да се роди като наподобяване на отминали образци и препотвърждаването на Гогол като класик.

Аз по-скоро искам да се занимавам с това по какъв начин Гогол е наш приятел и съвременник, а не колко е велик.

- Това, че класиците стоят далеч от твоето време, ли е причината да поставяш предимно модерни текстове?

- Това според мен е стечение на обстоятелствата, но действително моята тенденция е да работя в сферата на авторския театър. Това значи, че не ми се е случвало да изпълнявам противна задача в театъра - т.е. да правя дадена постановка по поръчка! Аз правя представление само в случай че имам огромна необходимост от това. В случай, че имам възможност да кажа нещо различно, а това винаги е някакъв усет, не е концептуално защитима идея, родена предварително. Напротив, аз влизам в територията на един автор с всичките си съмнения и се опитвам от нашата собствена наличност да изведа поетиката на това как една пиеса може да просъществува днес. На мен вече никак не ми харесва театралната притворност, в която театърът е защитено място, на което ние можем да бъдем безотговорни към собственото си време и да потъваме в някакви исторически ретроспективи. За мен е важен критичният подход, защото той прави театралното действие активно социално и политическо действие, а не чрез илюстрации на някаква политическа или злободневна реалност. В този смисъл Гогол е нещо, чрез което се опитваме да разберем самите себе си.

Разговаря Зорница
КЪНЧЕВА